

Suvestinė redakcija nuo 2017-04-15 iki 2020-04-14

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2013, Nr. [52-2626](#), i. k. 11322ATISAK00A1-171

**VALSTYBINĖS AUGALININKYSTĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
DIREKTORIAUS
ĮSAKYMAS**

**DĖL DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2013 m. gegužės 15 d. Nr. A1-171
Vilnius

Vadovaudamasis Privalomųjų rinkai tiekiamos daržovių sėklos kokybės reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 224 „Dėl Privalomųjų rinkai tiekiamos daržovių sėklos kokybės reikalavimų aprašo patvirtinimo“, ir siekdamas užtikrinti tikslų daržovių sėklinių pasėlių tinkamumo nustatymą tam tikros veislės numatytos kategorijos daržovių sėklai išauginti:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [A1-211](#), 2017-04-14, paskelbta TAR 2017-04-14, i. k. 2017-06446

1. T v i r t i n u Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisykles (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:
 - 2.1. Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2005 m. birželio 3 d. įsakymą Nr. 1A-79 „Dėl Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [72-2642](#));
 - 2.2. Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2008 m. liepos 9 d. įsakymą Nr. 1A-94 „Dėl Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viršininko 2005 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. 1A-79 „Dėl Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. [79-3159](#)).

DIREKTORIUS

EVALDAS ZIGMAS ČIJAUSKAS

PATVIRTINTA
Valstybinės augalininkystės tarnybos prie
Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013 m.
gegužės 15 d. įsakymu Nr. A1-171

DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato daržovių sėklinių pasėlių tinkamumo reikalavimus tam tikros veislės tam tikros kategorijos daržovių sėklai išauginti ir atitiktis šiems reikalavimams patikrinimo tvarką.

II. SĄVOKOS

2. Pagrindinės sąvokos, vartojamos šiose taisyklėse:

2.1. **Regioniniai skyriai** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Augalininkystės tarnyba) Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos, Vilniaus regioniniai skyriai.

2.2. **Daržovių sėklinių pasėlių kategorija** – daržovių sėklinių pasėlių kokybės grupė, nustatoma pagal būsimo derliaus daržovių sėklos kategoriją.

2.3. **Daržovių sėklinių pasėlių kategorijos reikalavimai** – visuma veislinio grynio, sveikumo ir kitų reikalavimų, pagal kuriuos nustatoma, ar daržovių sėklinis pasėlis tinka tam tikros kategorijos sėkloms išauginti.

2.4. **Pasodų aprobavimo aktas** – dokumentas, kuriame nurodoma runkelių arba daržovių pasodų atitiktis Runkelių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių ar Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių reikalavimams.

2.5. **Sėklojų aprobavimo aktas** – dokumentas, kuriame nurodoma runkelių arba daržovių sėklojų atitiktis Runkelių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių arba Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių reikalavimams.

2.6. Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos augalų sėklininkystės įstatymas ir Privalomųjų rinkai tiekiamos daržovių sėklos kokybės reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 224 „Dėl Privalomųjų rinkai tiekiamos daržovių sėklos kokybės reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [A1-211](#), 2017-04-14, paskelbta TAR 2017-04-14, i. k. 2017-06446

III. BENDRIEJI DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMO REIKALAVIMAI

Prašymo aprobuoti daržovių sėklinį pasėlį pateikimas

3. Dauginamosios medžiagos tiekėjas, norintis aprobuoti daržovių sėklinį pasėlį, pateikia Augalininkystės tarnybos regioniniam skyriui užpildytą Prašymo aprobuoti sėklinius pasėlius formą, patvirtintą Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. A1-9 „Dėl sėklinių pasėlių ir sodo augalų dauginamosios medžiagos aprobavimo formų patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-211](#), 2017-04-14, paskelbta TAR 2017-04-14, i. k. 2017-06446

4. Prašymai aprobuoti daržovių sėklinius pasėlius pateikiami kasmet iki gegužės 1 d.

Punkto pakeitimai:

5. Jei veislė yra saugotina arba tai savitoji daržovių veislė, dauginamosios medžiagos tiekėjas prieš kiekvieno auginimo sezono pradžią pateikia Augalininkystės tarnybos regioniniam skyriui užpildytą Pranešimo apie saugotiną veislę ir savitąją daržovių veislę formą, patvirtintą Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2012 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A1-62 „Dėl saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės dokumentų formų patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-211](#), 2017-04-14, paskelbta TAR 2017-04-14, i. k. 2017-06446

Duomenų apie pasėtą daržovių sėklą patikrinimas

6. Aprobavimą atlieka Augalininkystės tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinti asmenys (toliau – aprobuotojai).

7. Aprobuotojui prieš daržovių sėklinio pasėlio aprobavimą turi būti pateikta:

7.1. daržovių sėklos arba dauginamosios medžiagos įsigijimo dokumentai;

7.2. kokybę įrodantis dokumentas ir / ar bent viena siuntos etiketė ar selekcinės sėklos atestatas, ar jų kopija;

7.3. duomenys apie priešsėlius, sėjomainas, lauko schemas, apsauginius atstumus;

7.4. žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaracija;

7.5. dauginimo sutartis (jei dauginamosios medžiagos tiekėjas yra ją sudaręs su augintoju);

7.6. licencinė sutartis (dėl veislių, kurioms taikoma teisinė apsauga).

8. Aprobuotojas patikrina, ar informacija, pateikta kokybę įrodančiame dokumente, selekcinės sėklos atestate ir / ar etiketėje, atitinka Prašyme aprobuoti sėklinį pasėlį pateiktą informaciją.

9. Daržovių sėkliniai pasėliai aprobuojami tų veislių, kurios įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą ir / ar į Bendrąjį daržovių rūšių veislių katalogą.

10. Jei veislė neįrašyta į Nacionalinį augalų veislių sąrašą, o tik į Bendrąjį daržovių rūšių veislių katalogą, dauginamosios medžiagos tiekėjas aprobuotojui turi pateikti veislės aprašymą.

11. Jei veislė yra genetiškai modifikuota, daržovių sėkliniai pasėliai aprobuojami vadovaujantis taisyklių ir Genetiškai modifikuotų augalų pasėlių sambūvio su tradicinių ir ekologiškų augalų pasėliais taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. 3D-504/D1-608 „Dėl Genetiškai modifikuotų augalų pasėlių sambūvio su tradicinių ir ekologiškų augalų pasėliais taisyklių patvirtinimo“, nuostatomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-211](#), 2017-04-14, paskelbta TAR 2017-04-14, i. k. 2017-06446

Reikalavimai daržovių sėkliniams pasėliams

12. Dauginamosios medžiagos tiekėjas privalo šalia aprobuojamo daržovių sėklinio pasėlio įtvirtinti lauko žymenį, kuriame būtų nurodyta augalo rūšis, veislė, pasėlio kategorija ir lauko dydis. Aprobuotojas turi įsitikinti, kad lauko žymuo yra įtvirtintas prie daržovių sėklinio pasėlio.

13. Siekiant išvengti nepageidaujamo apdulkinimo nuo kaimyninių augalų daržovių sėkliniuose pasėliuose turi būti laikomasi mažiausių leistinų atstumų tarp pasėlių, kaip nurodyta šių taisyklių 1 priede.

14. Apsaugotoje vietovėje (miškas, krūmai, gyvenvietė) mažiausias leistinas atstumas gali būti sumažintas per pusę. Atitinkamu atstumu nuo sėklinio pasėlio neturi būti lengvai susikryžminančių daržovių bei piktžolių, tos pačios rūšies bei veislės prekinių pasodų bei

pašarinių šakniavaisių, kurie pirmais metais gali žydėti arba būti užsikrėtę ligomis ir kenkėjais (1 priedas).

15. Superelitinėms (A) ir elitinėms (B) daržovių sėkloms gauti daroma griežta augalų (pasodų) atranka (rudeni po nukasimo ir pavasarį po išlaikymo) pagal veislei būdingus požymius. Atranką atlieka veislės autorius arba jo įgaliotas asmuo.

16. Sertifikuotos (C) kategorijos sėkloms išauginti veislės atranką atlieka augintojas. Surašomi atrankos aktai (laisvos formos), nurodant, kiek ir kokios kategorijos pasodų atrinkta.

Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimas

17. Aprobuojami šių kategorijų daržovių sėkliniai pasėliai:

17.1. superelitinės (A);

17.2. elitinės (B);

17.3. sertifikuotos (C).

18. Standartinės daržovių (ST) kategorijos, saugotinių ir savitųjų daržovių veislių sėklinius pasėlius apžiūri pats dauginamosios medžiagos tiekėjas.

19. Daržovių sėklinio pasėlio kategorija įvardijama pagal būsimo derliaus daržovių sėklinio pasėlio kategoriją.

20. Aprobuojama atsižvelgus į pasėlio būklę ir daržovių augimo tarpsnius, tinkamus apžiūrai atlikti.

21. Sėkliniai daržovių pasodai turi būti aprobuojami šakniavaisiams pasiekus techninę brandą, sėklojai prieš žydėjimą (žiedpumpuriams susiformavus).

22. Pirmiausia aprobuotojas patikrina daržovių sėklinį pasėlį kaip visumą ir, apžiūrėjęs keletą augalų, įsitikina, ar jie atitinka veislei būdingas savybes.

23. Aprobavimo metu tikrinama:

23.1. apsauginis atstumas;

23.2. veislinis grynys;

23.3. sveikumas.

24. Pasėlio fitosanitarinė būklė įvertinama vizualiai apžiūrint pagal bendrą (0–3) balų sistemą:

24.1. piktžolių, ligų ir kenkėjų pažeidimų nėra – 0;

24.2. piktžolių, ligų ir kenkėjų pažeidimų nedaug – 1;

24.3. piktžolių, ligų ir kenkėjų pažeidimų vidutiniškai – 2;

24.4. piktžolių, ligų ir kenkėjų pažeidimų gausu – 3.

25. Įvertinus pasėlio ligotumą ir kenkėjų pažeidimus 3 balais, atsižvelgiant į ligų ir kenkėjų pavojingumą, pasėlio kategorija vienu lygmeniu sumažinama arba pasėlis išbrokuojamas.

26. Jeigu aprobuojant nustatoma, kad daržovių sėkliniai pasėliai neatitinka jiems keliamų reikalavimų, o trūkumus galima pašalinti, aprobuotojas turi teisę leisti dauginamosios medžiagos tiekėjui tai padaryti. Vėliau atliekamas pakartotinas aprobavimas. Tuo atveju, kai kategorijos reikalavimus atitinka tik dalis sėklinio pasėlio, aprobuotojas turi teisę aprobuoti tik tą dalį.

27. Jeigu aprobuojamame daržovių sėkliniame pasėlyje priemaišų (netipinių veislių ir kitų veislių) randama daugiau nei leidžiama, pasėlis pripažįstamas tokios kategorijos, kurią atitinka pagal nustatytą priemaišų kiekį.

28. Selekcininkui ar jo įgaliotam atstovui pageidaujant (žodžiu ar raštišku prašymu) aprobuojamo daržovių sėklinio pasėlio kategorija gali būti pažeminama ir apie tai aprobuotojas pažymi Sėklojų ar Pasodų aprobavimo akte.

29. Daržovių sėklinis pasėlis įvertinamas pagal šių taisyklių 3 priede nurodytus mažiausius veislinio gryno reikalavimus. Atsižvelgiant į juos, pasėlis priskiriamas atitinkamai kategorijai arba išbrokuojamas.

30. Išbrokavus daržovių sėklinį pasėlį surašomas Pasodų aprobavimo aktas ar Sėklojų

aprobavimo aktas, kuriame nurodomas pasėlio išbrokavimo faktas.

31. Daržovių sėklinis pasėlis pripažįstamas netinkamu, t. y. išbrokuojamas, jei:

31.1. neatitinka nustatytų reikalavimų;

31.2. dėl ligų, kenkėjų ar kitų priežasčių (piktžolėtas ar išretėjęs pasėlis) nėra galimybės įvertinti pasėlio veislinio grynio.

Kontrolinių laukelių ir augalų įvertinimas

32. Kontroliniai laukeliai turi būti išdėstyti po visą lauką ir pasirenkami atsitiktine tvarka taip, kad apimtų visą pasėlį. Neturi būti sąmoningai pasirenkamos tos vietos, kuriose daržovių sėkliniai pasėliai atrodo geriau arba blogiau už vidutiniškus.

33. Kontroliniai laukeliai atrenkami ir pažymimi žymekliais (lazda, etiketėmis) einant įstrižai lauko vienodais tarpais, o eilėse – ištisai arba aprobuotojas pagal augalų specifiką ir esamą situaciją pasirenka pats kontrolinių laukelių išdėstymo schemą.

34. Kontrolinių laukelių skaičius ir bendras kontrolinių (vertinamų) augalų kiekis priklauso nuo daržovių sėklinio pasėlio aprobuojamo lauko dydžio ir parenkamas remiantis 2 priede nurodytais apskaičiavimais. Aprobuotojas apžiūri viename kontroliniame laukelyje ne mažiau kaip 10 augalų. Šiltnamiuose apžiūrimi visi augalai (2 priedas).

35. Netipinių augalų kontroliniuose laukeliuose turi būti ieškoma pagal lengviau nustatomus augalų požymius, pvz., augalų aukštį, spalvą, formą, augalų subrendimo laiko skirtumus. Ne tokius akivaizdžius augalų požymius, pvz., kaip lapo forma, lapo plaukuotumas, žiedų charakteristika, aprobuotojas turėtų tikrinti tik siekdamas gauti papildomos informacijos apie netipinį augalą.

36. Vizualiai apžiūrint įvertinamas kiekvienas augalas, nustatoma, ar jis sveikas, ar atitinka pagrindinius veislės požymius. Augalai išraunami arba apžiūrimi augantys. Netipiniai augalai pažymimi etikete.

37. Daržovių sėklinio pasėlio veislinio grynio apskaičiavimas.

Kontrolinių laukelių augalai įvertinami. Jie suskirstomi į dvi dalis: normaliai išsivysčiusius (su būdingais aprobuojamai veislei požymiais) ir netipinius augalus (augalai su nukrypimais nuo veislės požymių, kitos veislės ar rūšies augalai, ryškūs hibridai).

(Pvz., aprobuodami raudonųjų burokėlių sertifikuotos (C) kategorijos pasėlį, kurio plotas 5,5 ha, pagal šių taisyklių 2 priedą tikriname 10 kontrolinių laukelių, kurių viename laukelyje 25 augalai. Iš viso apžiūrėta 250 augalų, iš kurių 245 rasta aprobuojamos veislės augalų ir 5 vnt. – netipinių augalų. Veislinio grynio procentas apskaičiuojamas taip: $245 \times 100 \div 250 = 98$ proc., pagal šių taisyklių 3 priedą raudonųjų burokėlių sertifikuotos kategorijos (C) sėklinio pasėlio mažiausias veislinis grynys yra 98 proc.).

Aprobavimo aktas

38. Atlikęs aprobavimą, aprobuotojas užpildo Pasodų aprobavimo akto ar Sėklojų aprobavimo akto formą, patvirtintą Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2010 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. A1-9.

39. Pasodų aprobavimo aktui ar Sėklojų aprobavimo aktui suteikiamas numeris, kurį sudaro:

39.1. auginimo vietovės – savivaldybės kodas (dviženklis skaičius) (4 priedas);

39.2. aprobavimo metai (dviženklis skaičius);

39.3. dauginamosios medžiagos tiekėjo pažymėjimo numeris (triženklis skaičius);

39.4. aprobuotojo numeris (dviženklis skaičius);

39.5. Pasodų aprobavimo akto ar Sėklojų aprobavimo akto registravimo numeris (triženklis skaičius).

(Pasodų aprobavimo akto ar Sėklojų aprobavimo akto numerio užrašymo pavyzdys: 32/13/121/01/023).

IV. ŠAKNIAVAISINIŲ DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMAS

40. Raudonųjų burokėlių, įskaitant Cheltenhamo burokėlius (*Beta vulgaris* L.), valgomųjų morkų (*Daucus carota* L.), valgomųjų ridikėlių, valgomųjų ridikų (*Raphanus sativus* L.), sėjamųjų petražolių (*Petroselinum crispum* (Mill.) Nyman ex A. W. Hill), valgomųjų salierų (*Apium graveolens* L.), valgomųjų gelteklių (*Scorzonera hispanica* L.) pasodai aprobuojami šakniavaisiams užaugus, t. y. pasiekus veislei būdingą formą (prieš derliaus nuėmimą).

41. Šakniavaisinių daržovių sėklojai aprobuojami augalams pradėjus žydėti ir žydėjimo metu.

42. Visų kategorijų sėkliniuose šakniavaisinių daržovių pasodų pasėliuose turi būti išrauti ir pašalinti žyduoliai.

43. Valgomųjų ridikėlių, valgomųjų ridikų ir ropių (*Brassica rapa* L.) sėklinių pasėlių augalai superelitinėms ir elitinėms sėkloms gauti turi būti auginami tik persodinant.

44. Auginant valgomųjų morkų hibridines sėklas, apžiūra pradedama augalams pradėjus žydėti. Moteriškosios linijos sėklojuose neleidžiama daugiau kaip 10 proc. fertilių augalų.

45. Aprobavimo metu tikrinama:

45.1. veislinis grynis, kurio metu įvertinami kontroliniuose laukeliuose atrinkti augalai.

Šakniavaisinių daržovių sėklinio pasėlio atitiktis veislinio grynio reikalavimams, nurodytiems šių taisyklių 3 priede, apskaičiuojama, kaip nurodyta šių taisyklių 37 punkte. Kitų veislių ir ryškių hibridų neturi būti. Ryškiais hibridais laikomi:

45.1.1. raudonųjų burokėlių, cukrinių runkelių ir pašarinių runkelių tarpusavio hibridai – raudonųjų burokėlių sėkliniuose pasėliuose;

45.1.2. valgomųjų, pašarinių veislių ir laukinių morkų hibridai – valgomųjų morkų sėkliniuose pasėliuose;

45.1.3. hibridai su griežčiais, laukiniais ridikais, rapsais – ropių, ropinių kopūstų (*Brassica oleracea* L.) sėkliniuose pasėliuose;

45.1.4. hibridai su laukiniais ridikais bei svėrėmis – valgomųjų ridikėlių sėkliniuose pasėliuose;

45.2. pasėlio sveikumas. Šakniavaisinių daržovių A, B, C kategorijų sėkliniuose pasėliuose galimas 1 balo augalų ligotumas:

45.2.1. netikroji miltligė, runkelinė cercospora (lapų rudmargė), fomozė, rauplės – raudonųjų burokėlių sėkliniuose pasėliuose;

45.2.2. fomozė, cercosporozė, alternariozė (juodasis puvinys) – valgomųjų morkų sėkliniuose pasėliuose;

45.2.3. fomozė, alternariozė – ropių sėkliniuose pasėliuose;

45.2.4. ramuliariozė, septoriozė – valgomųjų salierų ir sėjamųjų petražolių sėkliniuose pasėliuose;

45.3. kenkėjų pažeidimas. Šakniavaisinių daržovių A, B, C kategorijų sėkliniuose pasėliuose galimas 1 balo augalų kenkėjų pažeidimas:

45.3.1. pupiniai amarai, runkelinės musės – raudonųjų burokėlių sėkliniuose pasėliuose;

45.3.2. morkinės musės, blakutės, amarai – valgomųjų morkų sėkliniuose pasėliuose; morkinės kandys, amarai – valgomųjų morkų sėklojuose;

45.3.3. kryžmažiedės spragės, rapsiniai žiedinukai – ropių, ropinių kopūstų sėkliniuose pasėliuose;

45.3.4. kryžmažiedės spragės, rapsiniai žiedinukai – valgomųjų ridikų, valgomųjų ridikėlių sėkliniuose pasėliuose;

45.3.5. pupiniai amarai – sėjamųjų petražolių sėkliniuose pasėliuose;

45.3.6. morkinė kandis – valgomųjų salierų sėklojuose;

45.4. apsauginis atstumas. Mažiausi leistini atstumai tarp pasėlių, siekiant išvengti nepageidaujamo apsidulkinimo nuo kaimyninių augalų, nurodyti šių taisyklių 1 priede.

V. KOPŪSTINIŲ DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMAS

46. Kopūstinių daržovių sėkliniai pasėliai arobuojami kiekvienai jų rūšiai ir veislei būdingu išsivystymo tarpsniu:

46.1. baltieji gūžiniai kopūstai, raudonieji gūžiniai kopūstai ir savojiniai kopūstai (*Brassica oleracea* L.) arobuojami esant gūžėms techninės brandos, veislei būdingo dydžio, formos, kietumo, lapų spalvos, su veislei būdingu apnašu;

46.2. briuseliniai kopūstai – esant ant augalo ne mažiau kaip 50 proc. visai susiformavusių galvučių;

46.3. kininiai bastučiai (*Brassica rapa* L.) – arobuojami galutinai susiformavus lapams ir formuojantis gūžėms;

46.4. lapiniai kopūstai – kai augalai visiškai susiformavę;

46.5. ropiniai kopūstai – kai jų stiebagumbių skersmuo 5–8 cm;

46.6. žiediniai kopūstai – kai suformuoja žiedynus 50 proc. augalų, o šiltnamiuose – kai susiformuoja visi žiedynai;

46.7. brokoliai – susiformavus žiedynams.

47. Kopūstinių daržovių sėkliniai pasėliai apžiūrimi ir įvertinami augalams žydint.

48. Aprobavimo metu tikrinama:

48.1. veislinis grynis, kurio metu augalai tiriami pagal veislės požymius jų neišraunant, o tik apžiūrint. Kopūstinių daržovių sėklinio pasėlio atitiktis veislinio grynio reikalavimams, nurodytiems šių taisyklių 3 priede, apskaičiuojama, kaip nurodyta šių taisyklių 37 punkte;

48.1.1. kopūstinių daržovių sėkliniuose pasėliuose A, B, C kategorijų sėklai išauginti kitų veislių ir ryškių hibridų neturi būti. Ryškiais hibridais kopūstų sėkliniuose pasėliuose laikomi pagrindinės veislės ir kitų atmainų bei rūšių tarpusavio hibridai;

48.2. pasėlio sveikumas. Kopūstinių daržovių sėklinių A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų ligotumas:

48.2.1. alternariozė, fomozė (sausasis puvinys), netikroji miltligė;

48.2.2. gyslų bakteriozė – radus pirmų metų sėkliniame pasėlyje augalų, sergančių gyslų bakterioze, jis išbrokuojamas;

48.3. kenkėjų pažeidimas. Kopūstinių daržovių sėklinių A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų kenkėjų pažeidimas:

48.3.1. daiginės muselės, kopūstinės musės, baltukai – kopūstinių daržovių pasoduose;

48.3.2. kopūstiniai amarai, kryžmažiedės spragės, rapsiniai žiedinukai – kopūstinių daržovių sėklojuose;

48.4. apsauginis atstumas:

48.4.1. kopūstinių daržovių sėkliniams pasėliams būtinas mažiausias apsauginis atstumas tarp skirtingų rūšių bei tos pačios rūšies veislių atviroje vietoje – ne mažiau kaip 1000 m;

48.4.2. apsaugotoje vietoje (miškas, krūmai, gyvenvietė) – ne mažiau kaip 600 m;

48.4.3. apsauginis atstumas tarp tos pačios veislės skirtingų kategorijų gali būti pusė leistino atstumo;

48.4.4. atitinkamu atstumu nuo sėklinio pasėlio neturi būti vienmečių prekinių kopūstinių daržovių (brokolių, žiedinių kopūstų).

VI. SVOGŪNINIŲ DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMAS

49. Valgomieji svogūnai (*Cepa* grupė), arobuojami susiformavus ropelei (kakleliui ir išoriniams lukštams pradėjus džiūti), daržiniai porai (*Allium porrum* L.), valgomieji česnakai (*Allium sativum* L.) – pasiekus techninę brandą (pasodai).

50. Daugiametės svogūninės daržovės: askaloniniai česnakai (*Aggregatum* grupė), tuščialaiškiai česnakai (*Allium fistulosum* L.), laiškiniai česnakai (*Allium schoenoprasum* L.),

valgomieji česnakai (*Allium sativum* L.) arobuojami antraisiais ir vėlesniais augalų augimo metais (po padauginimo pirmaisiais augimo metais augalai neformuoja arba formuoja tik pavieniai augalai žiedynus) pasiekus techninę brandą.

51. Kontroliniai augalai analizuojami pagal veislės požymius, augalus išrovus.

52. Sėkliniai pasėliai apžiūrimi ir įvertinami augalams žydint (sėklojai).

53. Aprobavimo metu tikrinama:

53.1. veislinis grynys, kurio metu augalai analizuojami pagal veislės požymius. Svogūninių daržovių sėklinio pasėlio atitiktis veislinio gryno reikalavimams, nurodytiems šių taisyklių 3 priede, apskaičiuojama, kaip nurodyta šių taisyklių 37 punkte;

53.1.1. svogūninių daržovių sėkliniuose pasėliuose A, B, C kategorijų sėklai išauginti kitų veislių ir ryškių hibridų neturi būti. Ryškiais hibridais svogūninių daržovių sėkliniuose pasėliuose laikomi pagrindinės veislės ir kitų atmainų bei rūšių tarpusavio hibridai;

53.2. pasėlio sveikumas. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų ligotumas:

53.2.1. kekerinis puvinys;

53.2.2. sklerotinis puvinys;

53.2.3. pelėjūninis puvinys;

53.2.4. netikroji miltligė;

53.3. kenkėjų pažeidimas. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų kenkėjų pažeidimas:

53.3.1. svogūninė musė, tabakinis tripsas – svogūnų pasoduose;

53.3.2. svogūninė kandis, tabakinis tripsas – svogūnų sėklojuose;

53.4. apsauginis atstumas. Mažiausias apsauginis atstumas tarp tos pačios veislės skirtingų kategorijų gali būti pusė leistinojo dydžio, kuris nurodytas šių taisyklių 1 priede.

VII. VAISINIŲ DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMAS

54. Paprastųjų ilgavaisių, paprastųjų trumpavaisių agurkų (*Cucumis sativus* L.), aguročių, cukinių ar patisonų (*Cucurbita pepo* L.), moliūgų (*Cucurbita maxima* Duchesne), tikrųjų arbūzų (*Citrullus lanatus* L. (Thunb.) Matsum. et Nakai), sėjamųjų melionų (*Cucumis melo* L.) sėkliniai pasėliai arobuojami lauke ir šiltnamiuose, vaisiams pasiekus techninę brandą ir / ar kai 50 proc. vaisių yra biologiškai subrendę.

55. Valgomųjų pomidorų (*Lycopersicon esculentum* Mill.) ir vienamečių paprikų (*Capsicum annuum* L.), baklažanų (*Solanum melongena* L.) sėkliniai pasėliai arobuojami lauke, kai 20 proc. augalų yra su subrendusiais vaisiais, o šiltnamiuose – kai 90 proc. augalų su subrendusiais vaisiais.

56. Aprobavimo metu tikrinama:

56.1. veislinis grynys, kurio metu įvertinami visi augalai. Vaisinių daržovių sėklinio pasėlio atitiktis veislinio gryno reikalavimams, nurodytiems šių taisyklių 3 priede, apskaičiuojama, kaip nurodyta šių taisyklių 37 punkte. Kitų veislių ir ryškių hibridų visai neturi būti;

56.1.1. auginant hibridines sėklas, moteriškoji ir vyriškoji linijos arobuojamos atskirai. Jų veislinis grynys turi būti 100 proc. Agurkų moteriškojoje linijoje negali būti vyriško ir tarpinio tipo augalų;

56.2. pasėlio sveikumas. Neleidžiamos virusinės ir bakterinės ligos. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų ligotumas:

56.2.1. antraknozė, askochitozė, rauplės, alternariozė – paprastųjų ilgavaisių agurkų, paprastųjų trumpavaisių agurkų sėkliniuose pasėliuose;

56.2.2. vėžys, maras, rudoji dėmėtligė, sausligė (alternariozė) – valgomųjų pomidorų sėkliniuose pasėliuose;

56.3. kenkėjų pažeidimas. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų kenkėjų pažeidimas:

- 56.3.1. voratinklinė erkė, tripsai – agurkų sėkliniuose pasėliuose;
- 56.3.2. šiltnaminis baltasparnis, tripsai, kolorado vabalas – pomidorų, paprikos sėkliniuose pasėliuose;
- 56.4. apsauginis atstumas:
 - 56.4.1. agurkų, patisonų, cukinių, aguročių, paprastųjų ir didžiųjų moliūgų, sėjamųjų melionų ir tikrųjų arbūzų sėkliniuose pasėliuose tarp skirtingų rūšių, porūšių ir veislių atviroje vietoje – ne mažiau kaip 500 m;
 - 56.4.2. apsaugotoje vietoje (miškas, krūmai, gyvenvietė) – ne mažiau kaip 250 m;
 - 56.4.3. jeigu šiltnamiai, kuriuose auginami sėkliniai agurkai, yra arčiau nei paminėti atstumai, jų angos turi būti izoliuojamos;
 - 56.4.4. pomidorų ir vienametės paprikos sėkliniuose pasėliuose tarp atskirų veislių – ne mažiau kaip 2 m;
 - 56.4.5. nuo sėklinio pasėlio iki vaisinių daržovių prekinių plotų apsauginis atstumas negali būti mažesnis nei nurodyta šių taisyklių 56.4.1–56.4.4 punktuose.

VIII. ANKŠTINIŲ DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMAS

- 57. Raukšlėtųjų, apvaliųjų ir cukrinių žirnių (*Pisum sativum* L.) (partim), vijoklinių daržinių ir žemaūgių daržinių pupelių (*Phaseolus vulgaris* L.), raudonžiedžių pupelių (*Phaseolus coccineus* L.), daržo pupų (*Vicia faba* L.) (partim) sėkliniai pasėliai apžiūrimi žydėjimo metu, o aprobeuojami ankščių brendimo metu.
- 58. Žydėjimo metu nustatomos kitų veislių priemaišos pagal stiebų aukštį, žiedų, lapų, prielapių spalvą ir formą, o aprobeuojant – pagal ankščių formą.
- 59. Ankštinių daržovių sėkliniai pasėliai aprobeuojami subrendus pirmosioms ankštims. Tuo metu pagal stiebų, ankščių ir sėklų morfologinius požymius nustatomos kitų veislių ir rūšių priemaišos.
- 60. Aprobeuojant vertinamas:
 - 60.1. veislinis grynis. Ankštinių daržovių sėklinio pasėlio atitiktis veislinio gryno reikalavimams, nurodytiems šių taisyklių 3 priede, apskaičiuojama, kaip nurodyta šių taisyklių 37 punkte;
 - 60.2. priemaišų, galinčių subrandinti sėklas, kiekis. Priemaišoms priskiriamos tik tos augalų rūšys, kurių sėklos yra sunkiai išvalomos iš aprobeuojamų augalų sėklų:
 - 60.2.1. raukšlėtųjų, apvaliųjų ir cukrinių žirnių A, B, C kategorijos sėkliniuose pasėliuose negali būti lubinų, pašarinių žirnių (peliušku), vikių;
 - 60.3. pasėlio ligotumas. Neleidžiamos virusinės ligos. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų ligotumas:
 - 60.3.1. askochitozė, antraknozė (žirnių deguliai), septariozė – raukšlėtųjų, apvaliųjų ir cukrinių žirnių sėkliniuose pasėliuose;
 - 60.3.2. riebalinė dėmėtligė, bakterinė degligė, antraknozė (pupelių deguliai), askochitozė – daržinių ir raudonžiedžių pupelių sėkliniuose pasėliuose;
 - 60.3.3. askochitozė – daržo pupų sėkliniuose pasėliuose;
 - 60.4. kenkėjų pažeidimas. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų kenkėjų pažeidimas:
 - 60.4.1. paprastasis žirninis vaisėdis – raukšlėtųjų, apvaliųjų ir cukrinių žirnių sėkliniuose pasėliuose;
 - 60.4.2. pupelinis grūdinukas – daržinių ir raudonžiedžių pupelių sėkliniuose pasėliuose;
 - 60.4.3. pupinis amaras – daržo pupų sėkliniuose pasėliuose;
 - 60.5. apsauginis atstumas:
 - 60.5.1. daržinių pupų sėkliniuose pasėliuose tarp skirtingų veislių turi būti ne mažiau kaip 50 m;
 - 60.5.2. žirnių, daržinių ir raudonžiedžių pupelių sėkliniuose pasėliuose turi būti palikta ne mažiau kaip 2 m pločio apsauginė juosta.

IX. MAŽAI PAPLITUSIŲ DARŽOVIŲ IR PRIESKONINIŲ AUGALŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ APROBAVIMAS

61. Mažai paplitusių daržovių ir prieskoninių augalų sėkliniai pasėliai aprobuojami kiekvienai augalų rūšiai būdingu išsivystymo tarpsniu:

61.1. daržinių špinatų (*Spinacia oleracea* L.), sėjamųjų salotų (*Lactuca sativa* L.) – visiškai susiformavus lapų skrotelėms arba kai 75 proc. augalų suformuoja gūžes;

61.2. paprastųjų trūkazių (salotinių cikorių), salotinių trūkazių, itališkųjų trūkazių (*Cichorium intybus* L.), salotinių garbanotųjų ir salotinių plačialapių trūkazių (*Cichorium endivia* L.), salotinių sultenių (*Valerianella locusta* (L.) Laterr.) – galutinai susiformavus šakniastiebiams ar gūželėms želdinimo metu;

61.3. vaistinių smidrų (šparagų) (*Asparagus officinalis* L.) – jauniems ūgliams pasiekus techninę brandą. Šių augalų pasėliai galutinai įvertinami prieš žydėjimą;

61.4. paprastųjų pankolių (*Foeniculum vulgare* Mill.) – prieš žydėjimą ir žydėjimo metu.

62. Aprobuojant vertinamas:

62.1. veislinis grynis. Mažai paplitusių daržovių ir prieskoninių augalų sėklinio pasėlio atitiktis veislinio gryno reikalavimams, nurodytiems šių taisyklių 3 priede, apskaičiuojama, kaip nurodyta šių taisyklių 37 punkte;

62.2. pasėlio sveikumas. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų ligotumas:

62.2.1. septoriozė, netikroji miltligė – sėjamųjų salotų sėkliniuose pasėliuose;

62.3. kenkėjų pažeidimas. Sėkliniuose A, B, C kategorijų pasėliuose galimas 1 balo augalų kenkėjų pažeidimas:

62.3.1. tripsai – sėjamųjų salotų pasėliuose;

62.3.2. pupiniai amarai – daržinių špinatų sėkliniuose pasėliuose;

62.3.3. smidrinė musė – vaistinių smidrų sėkliniuose pasėliuose;

62.4. apsauginis atstumas. Mažiausi leistini atstumai tarp pasėlių, siekiant išvengti nepageidaujamo apsidulkinimo nuo kaimyninių augalų, nurodyti šių taisyklių 1 priede.

X. SAUGOTINŲ VEISLIŲ IR SAVITŲJŲ DARŽOVIŲ VEISLIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ TIKRINIMAS

63. Saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės sėklinis pasėlis turi būti apsėtas sėkla, kuri išauginta pagal veislės palaikymo metodiką.

64. Saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės sėklinį pasėlį apžiūrėdamas įvertina pats dauginamosios medžiagos tiekėjas.

65. Aprobuotojas, nuvykęs į saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės sėklinio pasėlio auginimo vietą, patikrina, ar dauginamosios medžiagos tiekėjas pateikė teisingą informaciją apie saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės sėklinį pasėlį (auginimo vieta, veislė, plotas ha).

66. Patikrinęs saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės sėklinį pasėlį, aprobuotojas užpildo Saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės tikrinimo akto formą, patvirtintą Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2012 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A1-62.

67. Jei saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės sėklinis pasėlis atitinka ar neatitinka saugotinai veislei keliamų reikalavimų, apie tai nurodoma Saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės tikrinimo akto išvadoje.

XI. STANDARTINĖS DARŽOVIŲ SĖKLOS SĖKLINIAI PASĖLIAI

68. Standartinės (ST) daržovių sėklos sėklinį pasėlį apžiūrėdamas įvertina pats dauginamosios medžiagos tiekėjas ir po apžiūros pateikia regioniniam skyriui informaciją apie standartinės daržovių sėklos sėklinio pasėlio rūšį, veislę, plotą ha.

69. Standartinės daržovių sėklos veislinį grynį ar veislės tapatumą Augalininkystės tarnybos specialistai gali patikrinti imdami rinkoje esančios daržovių standartinės sėklos mėginius.

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

70. Aprobutojas privalo pateikti teisingus duomenis apie daržovių sėklinio pasėlio būklę.

71. Asmenys, išduodantys Pasodų aprobavimo ar Sėklojų aprobavimo aktus, Saugotinos veislės ir savitosios daržovių veislės tikrinimo aktus, atsako už išduotų dokumentų teisingumą teisės aktų nustatyta tvarka.

Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo
taisyklių
1 priedas

MAŽIAUSI ATSTUMAI TARP PASĖLIŲ

Pasėlis	Mažiausias atstumas, m
<i>Beta vulgaris</i>:	
– nuo bet kokių <i>Beta</i> genties žiedadulkių, nenurodytų toliau;	1000
– nuo to paties porūšio veislių, priskiriamų skirtingai veislių grupei, žiedadulkių:	
auginant elitinę sėklą;	1000
auginant sertifikuotą sėklą;	600
– nuo to paties porūšio veislių, priskiriamų tai pačiai veislių grupei, žiedadulkių:	
auginant elitinę sėklą;	600
sertifikuotą sėklą	300
<i>Brassica</i> spp.:	
– nuo svetimų žiedadulkių, kurios gali pabloginti <i>Brassica</i> spp. rūšies veisles:	
auginant elitinę sėklą;	1000
auginant sertifikuotą sėklą;	600
– nuo svetimų žiedadulkių, kurios gali susikryžminti su <i>Brassica</i> spp. rūšimis:	
auginant elitinę sėklą;	500
auginant sertifikuotą sėklą	300
<i>Cichorium intybus</i> L.	
Paprastosios trūkazolės (perdirbti skirtos trūkazolės):	
– nuo žiedadulkių iš tų pačių genčių ar kitų veislių porūšių;	1000
– nuo žiedadulkių iš kitos pramoninės trūkazolės veislės:	
auginant elitinę sėklą;	600
auginant sertifikuotą sėklą	300
Kitos daržovių rūšys:	
– nuo kitų pašalinių žiedadulkių šaltinių, pabloginančių veisles dėl susikryžminimo:	
auginant elitinę sėklą;	500
auginant sertifikuotą sėklą;	300
– nuo kitų pašalinių žiedadulkių šaltinių, galinčių susikryžminti su kitų augalų rūšių veislėmis:	
auginant elitinę sėklą;	300
auginant sertifikuotą sėklą	100

Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo
taisyklių
2 priedas

**KONTROLINIŲ LAUKELIŲ IR AUGALŲ KIEKIS APROBUOJANT
DARŽOVIŲ SĖKLINIUS PASĖLIUS**

Aprobuojamas plotas, ha	Kontrolinių laukelių kiekis, vnt.	Augalų kiekis kontroliniame laukelyje, vnt.	Bendras augalų kiekis, vnt.
iki 0,01	2	10	20
nuo 0,011 iki 0,5	4	25	100
nuo 0,51 iki 1,0	5	25	125
nuo 1,01 iki 5,0	7	25	175
nuo 5,01 iki 10,0	10	25	250

Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo
taisyklių
3 priedas

**MAŽIAUSI DARŽOVIŲ SĖKLINIŲ PASĖLIŲ VEISLINIO GRYNIO
REIKALAVIMAI**

Daržovių rūšys	Sėklinių pasėlių veislinis grynys, proc.		
	A kategorijos	B kategorijos	C kategorijos
Raudonieji burokėliai, Cheltenhamo burokėliai	99,8	99,5	98,0
Valgomosios morkos, pašarinės morkos	99,8	99,5	98,0
Ropės	99,8	99,0	97,0
Valgomieji ridikai, ridikėliai	99,8	99,5	98,0
Sėjamosios petražolės	99,8	99,0	96,0
Valgomieji salierai	99,8	99,0	96,0
Valgomosios gelteklės	99,8	99,0	97,0
Kopūstai (visos rūšys)	99,0	99,0	98,0
Valgomieji svogūnai	99,8	99,5	98,0
Daržiniai porai	99,8	99,0	97,0
Askaloniniai česnakai	98,0	95,0	93,0
Tuščialaiškiai česnakai	99,0	97,0	95,0
Laiškiniai česnakai	98,0	96,0	93,0
Valgomieji česnakai	99,8	99,5	98,0
Vaisinės daržovės (visos rūšys)	99,8	99,0	98,0
Žirniai, daržinės ir raudonžiedės pupelės, daržo pupos	99,8	99,0	98,0
Sėjamosios salotos	99,8	99,0	98,0
Salotinės sultenės	99,8	99,0	96,0
Paprastosios trūkažolės (salotinės cikorijos)	99,0	98,0	96,0
Salotinės trūkažolės	99,0	98,0	96,0
Daržiniai špinatai	98,0	97,0	95,0
Lapiniai burokėliai	99,8	99,0	97,0
Daržoviniai artišokai, dygieji artišokai	98,0	97,0	96,0
Paprastieji pankoliai	98,0	97,0	96,0
Daržiniai builiai	98,0	97,0	96,0
Vaistiniai smidrai (šparagai)	99,0	98,0	97,0
Kiti prieskoniniai augalai	97,0	95,0	90,0

Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo
taisyklių
4 priedas

SAVIVALDYBIŲ KODAI

Eil. Nr.	Savivaldybių pavadinimas	Savivaldybių kodai
1.	Akmenės r.	32
2.	Alytaus m.	11
3.	Alytaus r.	33
4.	Anykščių r.	34
5.	Birštono	12
6.	Biržų r.	36
7.	Druskininkų	15
8.	Elektrėnų	42
9.	Ignalinos r.	45
10.	Jonavos r.	46
11.	Joniškio r.	47
12.	Jurbarko r.	94
13.	Kalvarijos	48
14.	Kaišiadorių r.	49
15.	Kauno m.	19
16.	Kauno r.	52
17.	Kėdainių r.	53
18.	Kelmės r.	54
19.	Klaipėdos m.	21
20.	Klaipėdos r.	55
21.	Kretingos r.	56
22.	Kupiškio r.	57
23.	Kazlų Rūdos	58
24.	Lazdijų r.	59
25.	Marijampolės	18
26.	Mažeikių r.	61
27.	Molėtų r.	62
28.	Neringos	23
29.	Pagėgių	63
30.	Pakruojo r.	65
31.	Palangos m.	25
32.	Panevėžio m.	27
33.	Panevėžio r.	66
34.	Pasvalio r.	67
35.	Plungės r.	68
36.	Prienų r.	69
37.	Radviliškio r.	71
38.	Raseinių r.	72
39.	Rokiškio r.	73
40.	Rietavo	74
41.	Skuodo r.	75
42.	Šakių r.	84
43.	Šalčininkų r.	85
44.	Šiaulių m.	29
45.	Šiaulių r.	91
46.	Šilalės r.	87
47.	Šilutės r.	88
48.	Širvintų r.	89

Eil. Nr.	Savivaldybių pavadinimas	Savivaldybių kodai
49.	Švenčionių r.	86
50.	Tauragės r.	77
51.	Telšių r.	78
52.	Trakų r.	79
53.	Ukmergės r.	81
54.	Utenos r.	82
55.	Varėnos r.	38
56.	Vilkaviškio r.	39
57.	Vilniaus m.	13
58.	Vilniau r.	41
59.	Visagino	30
60.	Zarasų r.	43

Pakeitimai:

1.

Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Įsakymas

Nr. [A1-211](#), 2017-04-14, paskelbta TAR 2017-04-14, i. k. 2017-06446

Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013 m. gegužės 15 d. įsakymo Nr. A1-171 „Dėl Daržovių sėklinių pasėlių aprobavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo